

Sekce právní

Č. j.: 75118/20/7700-10123-500852

Všem finančním úřadům, vč. Specializovaného finančního úřadu
Odvolacímu finančnímu ředitelství

METODICKÝ POKYN
k odkladnému účinku žaloby

Tento metodický pokyn upravuje vliv odkladného účinku žaloby přiznaného správním soudem podle § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**SŘS**“) na napadené rozhodnutí v daňovém řízení.

I. Metodické řešení

1. Přiznaný odkladný účinek žaloby **nepůsobí** vůči úkonům a rozhodnutím v daňovém řízení **zpětně** (tj. působí ex nunc).
2. Přiznaný odkladný účinek žaloby **neposouvá splatnost** nedoplatku, který se vztahuje k rozhodnutí napadenému žalobou, které byl přiznán odkladný účinek (dále jen „**nedoplatek napadený žalobou**“).
3. Přiznaný odkladný účinek žaloby znamená **nemožnost nedoplatek vymáhat** (tj. odklad vykonatelnosti), nicméně daňovému subjektu trvá povinnost nedoplatek uhradit.
4. V důsledku přiznání odkladného účinku **je přímo ze zákona (ex lege) posečkána úhrada daně**, které se týká řízení vedené před soudem ve správním soudnictví nebo před Ústavním soudem (§ 157a zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „**daňový řád**“). Pokud v době přiznání odkladného účinku již existuje účinné rozhodnutí o posečkání, nepozbývá toto rozhodnutí účinnosti v důsledku přiznání odkladného účinku. K pozbytí účinnosti rozhodnutí o posečkání může dojít z důvodů uvedených v § 157 daňového řádu. I v případě posečkání se uplatní bod 7 (viz níže).
5. Ode dne přiznání odkladného účinku žalobě vzniká k nedoplatku napadeného žalobou **úrok z posečkané částky** (a nevzniká tedy úrok z prodlení), a to do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu ve věci související se stanovením daně (skončení posečkání *ex lege* dle § 157a daňového řádu).
6. Přiznaný odkladný účinek žaloby **nezpůsobí vznik přeplatku** z platby daně (popř. příslušenství daně), která byla použita na nedoplatek napadený žalobou.
7. Na nedoplatek napadený žalobou se **neaplikuje** § 154 daňového řádu v části týkající se **převodů přeplatků z jiných ODÚ** na tento nedoplatek a tento nedoplatek nebude uhrazován **ani v rámci stejného ODÚ** dle § 152 daňového řádu, ledaže by daňový subjekt o převedení přeplatku na tento nedoplatek požádal.
8. Nedoplatek napadený žalobou bude v potvrzení o bezdlužnosti uveden jako **nevykonatelný nedoplatek**.

II. Odůvodnění

Generální finanční ředitelství přijalo výše uvedené závěry v souladu s obecně zastávaným názorem, že odkladný účinek žaloby znamená odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí, čímž není nijak dotčen fakt, že napadené rozhodnutí existuje a je v právní moci, čili má ostatní účinky, které se s takovým rozhodnutím obvykle pojí. Takový názor vyslovil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 5 Afs 29/2015-68 ze dne 18. 9. 2015:

„Nejvyšší správní soud konstatuje, že přiznání odkladného účinku žalobě proti rozhodnutí správního orgánu mění poměry mezi účastníky řízení v tom směru, že odkládá účinky žalobou napadeného správního rozhodnutí, které tak v důsledku přiznání odkladného účinku není vykonatelné. Přiznání odkladného účinku je tedy procesní institut, který pouze dočasně odkládá (a chrání před) účinky napadeného správního rozhodnutí a způsobuje, že po dobu přiznání odkladného účinku nedochází ke změně právních poměrů účastníků řízení. Přiznání odkladného účinku pozastavuje ty účinky napadeného správního rozhodnutí, které z povahy věci pozastavit lze (tj. uložené právní povinnosti nelze vynucovat, přiznaná oprávnění nelze uplatňovat, odejmutá oprávnění zůstávají zachována, atd.). To však nic nemění na tom, že takovéto správní rozhodnutí stále existuje, je účinné a v souladu s principem presumpce správnosti správních aktů (podle kterého se má za to, že správní akt je zákonný a správný, a to až do okamžiku, kdy příslušný orgán zákonem předvídanou formou prohlásí správní akt za nezákonný a zruší jej), je tudíž možno a nutno přihlížet k jeho obsahu a vycházet ze skutečností v něm uvedených. Rozhodnutí o přiznání odkladného účinku ostatně nepředjímá výsledek řízení samotného. Žalovaný tudíž nepochybil, pokud vycházel z existence pravomocného rozhodnutí o stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně stěžovatelem, byť jeho vykonatelnost byla v důsledku přiznání odkladného účinku odložena. Je mimoto zřejmé, že § 44a odst. 8 zákona o rozpočtových pravidlech nestanoví podmínku pravomocného a vykonatelného rozhodnutí o stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně jako nutný předpoklad pro vydání platebního výměru na penále, respektive pro rozhodnutí o odvolání proti takovému platebnímu výměru. Podmínkou je, že porušitel rozpočtové kázně byl v prodlení s odvodem, což v dané věci bylo splněno, a to bez ohledu na usnesení o přiznání odkladného účinku žalobě proti rozhodnutí o stanovení odvodu a bez ohledu na vykonatelnost takového rozhodnutí o stanovení odvodu. Nejedná se ani o opatření směřující k výkonu rozhodnutí o stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že důvodná není ani tato námitka stěžovatele.“¹

V současné chvíli tedy text daňového řádu neumožňuje vykládat přiznaný odkladný účinek jinak než jako tradiční odklad vykonatelnosti rozhodnutí, tj. správce daně není oprávněn vést daňovou exekuci, nicméně platební povinnost daňového subjektu trvá. V důsledku přiznání odkladného účinku nastává posečkáni *ex lege*. Za dobu trvání tohoto posečkáni nevznikají úroky z prodlení, ale úroky z posečkané částky.

Ani aplikace § 73 odst. 2 SŘS neumožňuje v oblasti daní vykládat odkladný účinek jinak, a i to přesto, že text zákona zní: „Soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.“ Správní soudy totiž v rámci žaloby proti rozhodnutí správního orgánu posuzují celou škálu různorodých správních aktů, čemuž odpovídá i formulace § 73 odst. 2 SŘS, který musí postihnout všechny typy napadených rozhodnutí. Zákon tedy pamatuje na to, že různé typy rozhodnutí vyvolávají různé následky a i odkladný účinek žaloby bude mít lehce odlišný výklad pro ten který typ

¹ Nejvyšší správní soud se v citované věci zabýval penálem za prodlení s odvodem za porušení rozpočtové kázně, nicméně pro svou obecnou povahu jsou tyto právní závěry použitelné i v oblasti úroků z prodlení dle daňového řádu.

rozhodnutí. Nicméně v oblasti daní dává smysl vykládat toto ustanovení jako obvyklý odklad vykonatelnosti (jak nicméně potvrdil Nejvyšší správní soud, viz výše).

Úhrada pravomocně stanovené daně je stále právem a povinností daňového subjektu i přes přiznaný odkladný účinek žalobě. Případná úhrada daně tudíž musí být vnímána jako plnění právní povinnosti a nevytváří tedy přeplatek. Stejně tak všechny úkony směřující k vymožení daně provedené před účinností odkladného účinku žaloby zůstávají zachovány.

K bodu 7 je třeba uvést, že ačkoli úhrada nedoplatku převedením přeplatku z jiného ODÚ či v rámci stejného ODÚ není vymáháním daně dle § 175 daňového řádu, nebude § 154 daňového řádu na nedoplatek vztahující se k rozhodnutí napadenému žalobou, které byl přiznán odkladný účinek, aplikován. Stejně tak nebude aplikován postup dle § 152 daňového řádu, tzn. případná platba (popř. stanovený nárok daňového subjektu – např. NO DPH) nebude použita na úhradu předmětného nedoplatku. V případě existujícího rozhodnutí o posečkání doporučujeme daňový subjekt neformálně vyrozumět, že do budoucna, resp. po dobu trvání odkladného účinku, nebudou převáděny přeplatky na úhradu posečkaného nedoplatku, přestože to rozhodnutí o posečkání daně stanoví.

Výjimkou by byla jen situace, kdy daňový subjekt projeví vůli tento nedoplatek uhradit. Důvodem je to, že dle našeho názoru měl odkladný účinek zajistit daňovému subjektu určitou záruku, že tento nedoplatek nebude uhrazen proti jeho vůli či bez jeho svolení, což by v případě převedení přeplatku nastalo. V oblasti nadměrných odpočtů lze argumentovat také tím, že daňový subjekt vykazující nadměrný odpočet počítá s touto částkou v rámci svého podnikání a uhrazení nedoplatku nadměrným odpočtem by mohlo vést k ohrožení jeho podnikání či jiné závažné újmě, což je následek, kterému měl odkladný účinek žaloby zabránit.

III. Zrušovací ustanovení

Dnem účinnosti tohoto metodického pokynu se ruší Metodický pokyn k odkladnému účinku žaloby, č. j. 52987/19/7700-10126-050167, ze dne 4. 9. 2019.

IV. Účinnost

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti 6. pracovním dnem po jeho podpisu.

Ing. Mgr. Radim Patočka, Ph.D.
ředitel sekce

Na vědomí

Sekci metodiky a výkonu daní Generálního finančního ředitelství
Sekci informatiky Generálního finančního ředitelství
Odboru daňových informačních systémů Generálního finančního ředitelství
Sekci daňové kontroly a analytiky Generálního finančního ředitelství
Oddělení soudních a správních agend Generálního finančního ředitelství
Oddělení právně-analytickému Generálního finančního ředitelství
Odboru vymáhání Generálního finančního ředitelství
Odboru dotací a ostatních agend Generálního finančního ředitelství
Odborům 32 a 39 Ministerstva financí
Generálnímu ředitelství cel